

”Enorm risk för ökad skövling i Amazonas”

EU-kommissionen vill driva igenom kritiserat handelsavtal

Ett gigantiskt frihandelsavtal mellan EU och flera sydamerikanska länder ser ut att bli av efter att ha stått och stampat sedan 2019. Nu befarar 140 civilsamhällsgrupper att EU-kommissionen försöker kringgå EU:s vetoprocess – och varnar för stora klimat- och miljökonsekvenser.

I fredags annonserade EU:s utrikesråd att de vill snabba på processerna för flera planerade handelsavtal. Ett besked som kan komma att innefatta det hårt kritiserade avtalet mellan EU och Mercosurländerna Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay. Det varnar 140 civilsamhällsgrupper för i ett öppet brev.

Handelsavtalet har bland annat anklagats för att kränka mänskliga rättigheter, snabba på den globala upphettningen och öka skövlingen i Amazonas.

– Det här avtalet har varit i princip stoppat sedan 2019. Flera medlemsländer har sagt blankt nej till att godkänna det i sin nuvarande form. Nu hör vi från våra källor inom kommissionen att de överväger att dela upp avtalet i två delar, säger Karin Ståhl, samordnare på Amazon Watch Sverige.

”Odemokratisk manöver”

Avtalet som ligger på bordet är ett så kallat associeringsavtal, som utöver handel även innehåller nära samarbeten i bland annat politiska frågor. Ett sådant avtal kräver att samtliga medlemsländer är överens. Genom att dela upp avtalet i två delar – och därmed lyfta ut handelsavtalet till ett självständigt avtal – kan veto-processen kringgås. Ett handelsavtal kräver nämligen bara att en majoritet av medlemsländerna godkänner det.

– Det här är en väldigt odemokratisk manöver. Istället för att lyssna på kritiken och försöka rätta till de delar som

Civilsamhällsgrupper varnar för att handelsavtalet kommer att kränka mänskliga rättigheter, snabba på den globala upphettningen och öka skövlingen i Amazonas.

BILD EDMAR BARROS/AP

har blivit kritiserade, försöker de nu dela upp det här avtalet så att den del som har blivit så oerhört kritiserad ändå kan gå igenom, säger Karin Ståhl.

Avtalet skulle, om det går igenom, bli det största handelsavtalet i EU:s historia. Målet är att förenkla europeisk export av bland annat bilar, maskiner och IT-varor – samt import av framförallt råvaror, som till exempel kött, soja, socker och etanol.

– Avtalet kommer ge ett incitament till att skövla ännu mer skog för att odla mer soja och ge ännu mer plats för boskap. Det finns en enorm risk för

”Ge incitament till att skövla ännu mer skog för att odla mer soja och ge ännu mer plats för boskap.”

ökad avskogning och intrång på urfolkens territorier om det här avtalet går igenom, säger Karin Ståhl.

Flera länder säger nej

Flera medlemsländer säger nej till avtalet i dess nuvarande form, däribland Frankrike och Belgien. I Sverige är det bara V och MP som opponerat sig mot det.

Att ett frihandelsavtal med Mercosurländerna kan få konsekvenser för både klimatet och miljön slår även det svenska Kammarkollegiet fast i en rapport från 2020. I rapporten, som gjordes på uppdrag av den förra regeringen, går det bland annat att läsa:

”Den ökade produktionen i dessa länder kan innebära att mer mark tas i anspråk vilket ökar risken för avskogning och därmed negativa miljöeffekter. Riskerna förstärks av att Brasilien, Paraguay och Argentina alla ligger bland de

● Förhandlingarna om ett associerings- och handelsavtal mellan EU och Mercosurländerna, Argentina, Brasilien, Paraguay och Uruguay, har pågått i över 20 år.

● Sedan 2021 finns en svensk koalition mot handelsavtalet bestående av 13 svenska organisationer, bland annat Greenpeace, Amazon Watch, Extinction Rebellion och Fältbiologerna.

● Kritikerna påpekar att ett frihandelsavtal skulle innebära ökad handel av klimat- och miljöskadliga varor som kött, soja, bioetanol, bekämpningsmedel och fossibilar.

Karin Ståhl

Jörgen Warborn

tio främsta länderna när det gäller årlig avskogning”.

M vill att avtalet godkänns

Jörgen Warborn är EU-parlamentariker för Moderaterna och driver på för att avtalet ska godkännas i parlamentet. Han hävdar att avtalet snarare är ett incitament för Brasilien att arbeta ännu mer med frågor som rör klimat och avskogning.

– Avtalet kommer öppna upp en marknad på över 260 miljoner konsumenter – den femte största ekonomin utanför EU. Det innebär nya möjligheter för europeiska företag, arbetstillfällen, tillväxt och en stärkt välfärd. Avtalet är ett starkt incitament för länder som Brasilien att hålla

fast vid sina löften om hållbar utveckling, inklusive att stoppa olaglig avskogning, säger han.

Att avtalet skulle bidra till ökat miljö- och klimatarbete håller inte EU-parlamentarikern Pär Holmgren (MP) med om. Han vill att avtalet förhandlas om från grunden.

– Hela kapitlet om hållbarhet i avtalet är icke-bindande, det finns alltså ingenting som säger att det som står där kommer att följas. Det är fina ord men inga löften, säger han och lägger till:

– Det är otroligt positivt att högerpopulisten Bolsonaro är bortröstad som Brasiliens president, men Mercosuravtalet bär hans fingeravtryck. Att han nu kliver av presidentämbetet vid årsskiftet innebär inte att vi ska dra en lättnadens suck och släppa igenom Mercosuravtalet. Vi borde göra tvärtom och se det som en möjlighet till omförhandling.

ADAM DAVER

FLERA DÖDA EFTER JORDSKRED

■ Hittills har sju personer – varav tre barn – hittats döda och flera saknas efter ett kraftigt jordskred på den italienska ön Ischia. Det var på lördagsmorgonen som en flod av vatten och lera svepte genom badorten Casamicciola och totalförstörde både byggnader och vägar. Jordskredet uppstod till följd av ett kraftigt regnoväder. Klimatrisken med allt extremare väder ökar sannolikheten för den här typen av händelser.

SKOGSJÄTTE AVVERKADE GAMMELSKOG

■ Ett område på 10 hektar, eller lika stort som 14 fotbollsplaner, bestående av gammal skog med träd som var upp till 300 år gamla. Det har skogsjätten SCA avverkat på Askeberget i Arjeplogs kommun, rapporterar DN. Avverkningen skedde trots att skogen var på väg att omvandlas till naturreservat. ”Under alla mina år av att tampas mot skogsindustrin är det här det värsta jag sett”, säger Leif Lundberg från Maskaure sameby, till tidningen.